جالپىلىق قۋات، 10 جىلدىق شارىقتاۋ

(باسى 1 - بەتتە)

كاسىپ قۇرىلىمى بىرتىندەپ ساپالانىپ، دارەجەسى جوعارىلادى

10 جىلدان بەرى شينجياڭنىڭ ٴۇش كاسىپ قۇرىلىمى ٴداستۇرلى ونەركاسىپتەن قىزمەت وتەۋ كاسىبىنە قاراي دامىپ، كاسىپ قۇرىلىمى بىرتىندەپ ساپالانىپ، دارەجەسى جوعارىلاپ، ٴۇش كاسىپ 2012 - جىلعى ”ەكىنشى، ٴۇشىنشى، ٴبىرىنشى“ تيپتەن ”ٴۇشىنشى، ەكىنشى، ٴبىرىنشى“ تيپكە وزگەردى، شينجياڭنىڭ ٴۇش كاسىپ رەتىنىڭ سالىستىرماسى 2012 - جىلعى 9. 38: 9. 44: 2. 16دان 9. 47: 4. 37: 7. 14عا ساپالانىپ رەتتەلدى.

اۋىل شارۋاشىلىعى ورنىقتى، استىق حاۋىپسىز بولسا، جۇرت كوڭىلى جاي تابادى. پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى شينجياڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە باتىلدىقپەن قول جەتكىزىپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن تۇتقا ەتىپ اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورماسىن ىشكەرىلەي اتقارىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى دارەجەسىنىڭ جالپى بەتتىك جوعارىلاۋىن ىلگەرىلەتتى.

”قازىر ماقتا جيناۋ مەزگىلى، بيىل كوتەرمەگە العان 80 مىڭ مۋ ماقتا اتىزىم وڭتۇستىك شينجياڭ مەن سولتۇستىك شينجياڭعا تارالعان، 8 ماقتا تەرۋ ماشيناسى 45 كۇن توڭىرەگىندە تەرىپ بولادى“، - دەدى شايار قۋمين اۋىل شارۋاشىلىعى ماشينالارى كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ القا مەڭگەرۋشىسى ما باڭحىڭ، زەردەللەنگەن جۇمىس بارىسى ماقتا ٴوندىرىسىنىڭ ٴار بۋىنىنا ىشكەرىلەي جالپىلاستى.

وسىزاماندانعان ٴوندىرىس ٴتاسىلى وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ قۋاتتى وندىرگىش كۇشىن تۋدىردى. 2021 - جىلى شينجياڭنىڭ استىق ٴتۇسىمى (كارتوپيا تەكتەستەردى قامتيدى) 17 ميلليون 357 مىڭ 800 توننا بولىپ، 2012 - جىلعىدان %4. 14 ارتتى؛ ەت تۇرلەرىنىڭ جالپى ٴونىم مولشەرى ٴبىر ميلليون 987 مىڭ 300 تونناعا جەتىپ، 2012 - جىلعىدان %1. 46 ارتتى؛ ەگىن، ورمان، مال، بالىق شارۋاشىلىقتارىنىڭ جالپى ٴونىم قۇنى 514 ميلليارد 310 ميلليون يۋان بولىپ، 2012 - جىلعىدان %4. 70 ارتىپ، جىلىنا ورتا ەسەپپەن %1. 6 ارتتى. بۇكىل رايونداعى استىق پەن ماڭىزدى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ ٴوندىرىستى ورنىقتىرىپ، قامداۋعا كەپىلدىك ەتۋ قۋاتى ۇزدىكسىز جوعارىلاپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ ”ورنىقتىرعىشتىق رولى“ اناعۇرلىم ورنىقتى، پارمەندى بولدى.

ونەركاسىپ ەكونوميكاسى تەز ارتتى. 2012 - جىلى كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپتىڭ ارتقان قۇنى 250 ميلليارد يۋاننان اسسا، 2021 - جىلى 500 ميلليارد يۋاننان اسىپ، %7. 82 ارتتى. 2021 - جىلى بولات - تەمىردىڭ ٴونىم مولشەرى 14 ميلليون 772 مىڭ 300 توننا بولىپ، 2012 - جىلعىدان %5. 14 ارتتى؛ سەمەنتتىڭ ٴونىم مولشەرى 46 ميلليون 930 مىڭ توننا بولىپ، 2012 - جىلعىدان %7. 8 ارتتى؛ ەتيلەننىڭ ٴونىم مولشەرى ٴبىر ميلليون 601 مىڭ 100 توننا بولىپ، 2012 - جىلعىدان %0. 26 ارتتى.

قىزمەت وتەۋ كاسىبى دامۋىنىڭ قوزعاۋشى كۇشى قۋاتتى بولدى. 2021 - جىلى كولەمنەن جوعارى قىزمەت وتەۋ كاسىبىنىڭ تيجارات كىرىسى 327 ميلليارد 529 ميلليون يۋان بولىپ، 2020 - جىلعىدان %2. 15 ارتتى.

بازارداعى تۇتىنۋ زور مولشەردە جوعارىلادى. 2012 - جىلى قوعامدىق تۇتىنۋ بۇيىمدارىنىڭ بولشەك ساتىلۋ جالپى سوماسى 202 ميلليارد 251 ميلليون يۋان بولسا، 2016 - جىلى 300 ميلليارد يۋاننان اسىپ، 2021 - جىلى 358 ميلليارد 462 ميلليون يۋانعا جەتىپ، 2012 - جىلعىدان %2. 77 ارتىپ، جىلىنا ورتا ەسەپپەن %6. 6 ارتتى.

10 جىلدان بەرى شينجياڭدا شينجياڭ ەرەكشەلىگىنە يە، ٴار ۇلت بۇقاراسىن يگىلىككە كەنەلتكەن، جوعارى ساپالى دامۋعا تىرەك بولعان وسى زامانعى ونەركاسىپ جۇيەسى باستاپقى قادامدا قالىپتاستى.

شينجياڭنىڭ باۋراۋ قۋاتى جان - جاقتى جوعارىلادى

جاقىندا عانا اياقتالعان 7 - كەزەكتى جۇڭگو — ازيا - ەۋروپا كورمەسىندە، 448 نىسانعا قول قويىلىپ، سوماسى ٴبىر تريلليون 171 ميلليارد 300 ميلليون يۋانعا جەتىپ، تاريحتاعى ەڭ جوعارى ورەنى جاراتتى.

9 - ايدىڭ 28 - كۇنى وسى كەزەكتى كورمەدە قول قويىلعان نىسان — شينجياڭ جۇڭتاي جاڭا ماتەريال جارنا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ سالعان جالپى قارجىسى 6 ميلليارد يۋاندىق كاربينولدى بايلىققا اينالدىرىپ كەشەندى پايدالانۋدىڭ، جاساۋدىڭ دارەجەسىن جوعارىلاتۋدان ۇلگى كورسەتۋ نىساننىڭ قۇرىلىسى باستالدى.

سول كۇنى ”شينجياڭنىڭ ەلەكترىن جۇڭچيڭگە ەنگىزۋدىڭ سايكەستى ەلەكتر قايىنارى“، ”باتىستىڭ گازىن شىعىسقا جەتكىزۋدىڭ 4 - جەلىسى“ سياقتى كەلەلى نىساندىق ينجەنەريالاردى قوسقاندا، الدىڭعى 3 ماۋسىمدا بۇكىل رايوندا 100 ميلليون يۋاننان جوعارى 3088 كەلەلى نىسان جاڭادان قۇرىلىس باستاپ، جالپى سالىنعان قارجى 2 تريلليون 500 نەشە ميلليارد يۋان بولدى.

بۇل بيىل جىل باسىنان بەرى شينجياڭنىڭ بۇكىل رايونداعى كەلەلى نىساندار ٴوندىرىسىن 3 رەت سايكەستىرىپ، ٴىرى نىسانداردى يگەرىپ، نىسانداردى قاۋىرت يگەرىپ، قاۋىرت دامۋدى جەبەۋمەن قول جەتكىزگەن قوماقتى جەتىستىكتەرى بولىپ تابىلادى. بۇل شينجياڭنىڭ 10 جىلدىق دامۋ قۋاتىن جيناقتاپ، كومەسكى كۇشى تەرەڭ ساتىدا اشىلىپ، باۋراۋ قۋاتىنىڭ جان - جاقتى جوعارىلاعاندىعىن تاعى ٴبىر قىرىنان ايگىلەدى.

كەزەكتە شونجى جانبۇلاق اۋەجايى ينجەنەرياسى تەرمينال نەگىزگى تۇلعاسى قۇرىلىسىنىڭ توبەسىن جابۋ جۇمىسى اياقتالدى. 3 - ايدىڭ 16 - كۇنى قۇرىلىس باستاعان ينجەنەريادا وسى رەتكى ىندەت تۇلعانان بەرى قۇرىلىسقا قاتىناسقان ورىندار ٴتۇرلى قيىندىقتاردى جەڭىپ، علمي ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، قۇرىلىس جۇرگىزۋدى بار كۇشپەن ىلگەرىلەتتى. جاقىنعى جىلداردان بەرى شينجياڭ شىعىسپەن ىرگەلەسىپ باتىسقا شىعارۋ ارناسى قۇرىلىسى جاعىندا ۇزدىكسىز قۇلشىندى. تەمىر جول، تاس جول، حالىقارالىق اۆياتسيا، قۇبىردان قۇرالعان ستەرەولدى ٴىرى ارنا كوپتەگەن نىساندار ارقىلى ۇزارۋدا جانە جيىلەۋدە. وسى 10 جىل، شينجياڭنىڭ قاتىناس قۇرىلىسى تاريحىنداعى سالىنعان قارجى كولەمى ەڭ زور، دامۋ قارقىنى ەڭ تەز، قۇرىلىس ساپاسىنىڭ ورنىقتى جوعارىلاۋى ەڭ جاقسى مەزگىل بولدى.

بارلىق ناتيجە اناعۇرلىم جاقسى قايتالاي اتتانۋ ٴۇشىن. اۆتونوميالى رايوندىق 10 - كەزەكتى پارتكومنىڭ بەسىنشى جالپى ٴماجىلىسى شينجياڭنىڭ بايلىق ارتىقشىلىعى مەن وڭىرلىك ابزالدىلىعىن تياناق ەتىپ، مۇناي - تابيعي گاز، كومىر، كەن ونىمدەرى، استىق، ماقتا، جەمىس - جيدەك، كوكونىس سياقتى ەرەكشەلىككە باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارىن زورايتۋ، كۇشەيتۋ كەرەك. علىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ ارقىلى جەتەكتەۋدى كۇشەيتىپ، علىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋعا ۇسىنىلىم سەرپىنىن ارتتىرىپ، مۇناي - تابيعي گاز ٴوندىرۋ، وڭدەۋ كاسىپ سالالارى شوعىرىن جەتىلدىرىپ، زورايتىپ، كومىر، كومىر ەلەكتر، كومىر حيميا ونەركاسىپ سالالارى شوعىرىن جەدەل دامىتىپ، جاسىل كەن شارۋاشىلىعى كاسىپ سالالارى شوعىرىن بەلسەندىلىكپەن قۇرىپ، استىق، ماي كاسىپ سالالارى شوعىرىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتىپ، ماقتا جانە توقىماشىلىق، كيىم - كەشەك كاسىپ سالالارى شوعىرىن جەدەل قۇرىپ، جاسىل، ورگانيكالى جەمىس - جيدەك، كوكونىس كاسىپ سالالارى شوعىرىن تۇلعالاپ، ساپالى مال شارۋاشىلىعى ونىمدەرى كاسىپ سالالارى شوعىرىن قۇرىپ، جاڭا ەنەرگيا، جاڭا ماتەريال سياقتى ستراتەگيالىق سيپاتتى جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارى شوعىرىن زور كۇشپەن دامىتىپ، شينجياڭ ەرەكشەلىگىنە يە وسى زامانعى كاسىپ سالاسى جۇيەسىن قۇرىپ، ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك دەپ باسا دارىپتەدى.

ۇزدىكسىز شارىقتادى، جالپىلىق قۋات ورنىقتى ارتتى

بيىل الدىڭعى جارتى جىلداعى وڭىرلىك ٴوندىرىس جالپى ٴونىم قۇنى 10 جىلدىڭ الدىنداعى تۇتاس جىلدىق ساندى مالىمەتتەن اسىپ ٴتۇستى. اسا قۇندى بۇل ”ناتيجە قاعازى“ شينجياڭنىڭ جاڭا دامۋ كەزەڭىن تياناق ەتىپ، جاڭا دامۋ ۇستانىمىن تولىق، دالمە - ٴدال دايەكتەلەندىرىپ، جاڭا دامۋ ارناسىن قالىپتاستىرىپ، جوعارى ساپالى دامۋدى ىلگەرىلەتكەندىگىنىڭ دالەلى.

جاسىل دامۋمەن جوعارى ساپالى دامۋدىڭ نەگىزگى نىشانى. شينجياڭ جاسىل جوبالاۋدى، جاسىل تەحنيكا مەن ونەردى، جاسىل ٴوندىرىستى، جاسىل باسقارۋدى، جاسىل قامداۋ تىزبەگىن زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، ٴداستۇرلى جاساۋ كاسىبىن جاسىل وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۋعا قولداۋ كورسەتۋ سەرپىنىن ارتتىرۋدا، كاسىپورىندار ”جاسىل دامۋ“ نەگىزىن جابال نىعايتۋدا، شينجياڭنىڭ جوعارى ونىمدىلىكتى، تازا، تومەن كومىر قىشقىل گازدى، اينالىمدى جاسىل جاساۋ جۇيەسى بىرتىندەپ قالىپتاسۋدا.

علىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنا قابىلەت ۇستەدى. بيىل 4 - ايدا اۆتونوميالى رايون علىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ جيىنالىسىن اشقاننان بەرى، بۇكىل رايوندا جوعارىدان تومەنگە دەيىنگىلەردىڭ علىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ تىرەكتىك، جەتەكشىلىك رولى جونىندەگى تانىمى بارعان سايىن تەرەڭدەپ، دامۋعا جاڭالىق اشۋ ارقىلى دەم بەرۋ رايى بارعان سايىن قويۋلادى.

كاسىپورىنداردىڭ ٴسوز ۇقىعىن جوعارىلاتىپ، علىم - تەحنيكا جوسپار نىساندارىنداعى كاسىپورىنداردىڭ باستاماشىلىق ۇلەسىن ارتتىرىپ، كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپ كاسىپورىندارىن زەرتتەپ اشۋ قۇرىلىمىمەن جاپپاي قامتۋدى ىلگەرىلەتتى... 5 - ايدا شىعارىلعان «علىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ تىرەكتىك، جەتەكشىلىك رولىن كۇشەيتىپ، شينجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قوعامنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋ جونىندەگى پىكىردە» كاسىپورىنداردىڭ جاڭالىق اشۋداعى تۇلعالىق ورنىن كۇشەيتۋدىڭ ناقتى شارالارى ورتاعا قويىلىپ، كاسىپورىنداردىڭ دامۋىنا، نىعايۋىنا جاڭالىق اشۋدىڭ تەلەگەي قوزعاۋشى كۇشىن ۇستەدى.

7 - ايدىڭ 18 - كۇنى اشىلعان ”جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى — كاسىپ سالالارىن گۇلدەندىرۋ، جاڭالىق اشا دامۋ“ اكادەميكتەر تالقى مىنبەرىندە 100 نەشە اكادەميك، مامان شينجياڭنىڭ بولاشاق دامۋىنا كوز جىبەرىپ، شارالار كورسەتتى، اكادەميكتەردىڭ، ماماندارىدىڭ اقىل - پاراسات بايلىعى مەن زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىن ۋيداعداي ۇشتاستىرۋ، ەڭگىزۋ، تياناقتاندىرۋ ۇدايىلاندىرىلىپ، شينجياڭنىڭ جاڭالىق اشا دامۋىنىڭ جالىندى اماليتىنا اينالۋدا.

10 جىلداعى ”ناتيجە قاعازىنىڭ“ شىنىمەن كورنەكتى بولعان - بولماعاندىعىن تەتىگى حالىق تۇرمىسىنان ايگىلەنەدى، شينجياڭ %70تەن استام قازىنالىق شىعىستى حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا جۇمسادى، حالىق تۇرمىسى قۇرىلىسى تەبىنىنىڭ زورلىعى، ونىمدىلىگىنىڭ جوعارىلىعى، يگىلىككە كەنەلۋشىلەرىنىڭ مولدىعى، ىقپالىنىڭ كۇشتىلىگى بۇرىن بولىپ كورمەگەن دەڭگەيگە جەتتى. پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ كىرىسى تەز ارتتى. جالپى تۇرعىنداردىڭ جان باسىندىق قولداعى كىرىسى 2012 - جىلعى 12 مىڭ 151 يۋاننان 2021 - جىلعى 26 مىڭ 75 يۋانعا ارتىپ، جىلىنا ورتا ەسەپپەن %9. 8 ارتتى.

بۇگىنگى شينجياڭدا، ەڭبەك قابىلەتى بار حالىق تۇگەلدەي جۇمىستانۋ، بارلىق ادام نەگىزگى قوعامدىق قامتاماسىزدىقتان يگىلىكتەنۋ، بارلىق اكىمشىلىك قىستاقتا جول قاتىناستىلۋ، جولاۋشىلار كولىگى قاتىناۋ، قوزعاۋشى كۇش ەلەكترى ۇلاسۋ، كەڭ بەلدەۋلى ينتەرنەت ۇلاسۋ نەگىزىنەن جۇزەگە استى... ٴار ۇلت بۇقاراسى تىنىش ٴومىر، شات - شادىمان تىرشىلىك كەشىرىپ، جۇزدەرىنەن باقىت كۇلكىسى ەسۋدە.

بۇكىل رايوننىڭ ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ جۇيەسىنىڭ ماداقتاۋ - سىلاۋ جيىنالىسى اشىلدى

انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **لياڭ ليحۋا، ەرىكتى ٴتىلشى حى جيپيڭ، حۋاڭ ۋىنفاڭ** 10 - ايدىڭ 1 - كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ بەكىتۋىمەن 9 - ايدىڭ 30 - كۇنى بۇكىل رايوننىڭ ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ جۇيەسىنىڭ ماداقتاۋ - سىلاۋ جيىنالىسى ۇرىمجىدە اشىلدى. ٴماجىلىس باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندەگى ماڭىزدى ٴسوزىنىڭ، ماڭىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي دايەكتەلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، اۆتونوميالى رايوندىق 10 - كەزەكتى پارتكوم بەسىنشى جالپى ٴماجىلىسىنىڭ ورنالاستىرۋلارىن، تالاپتارىن دايەكتەلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، بۇكىل رايوننىڭ ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ جۇيەسىندەگى وزات كوللەكتيۆتەردى، وزات قىزمەتكەرلەردى ماداقتاپ - سىلاپ، تاڭداۋلى ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كادرلارىن ماراپاتتادى. اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ٴتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ شۋجيى، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى تيان شياڭلي ماجىلىسكە قاتىناستى ٴارى ٴسوز سويلەدى.

ٴماجىلىس مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: وزات تيپتەر رۋحىن زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ ورگاندارىنىڭ وزىندىك قۇرىلىسىن داۋىرمەن تەڭ ىلگەرىلەي كۇشەيتىپ، ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ جۇيەسىنىڭ وزىنە - ٴوزى توڭكەرىس جاساۋىن قاجىماي - تالماي ىلگەرىلەتىپ، ادال، كىرشىكسىز، جاۋاپكەرشىلىك ارقالايتىن، مەيىرىمدى، سەنىمدى، قاستەرلى ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كادرلارى قوسىنىن قۇلشىنا تۇلعالاپ، جاڭا داۋىردەگى ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ قىزمەتىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

ٴماجىلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: ساياسيدى دارىپتەۋ ارقىلى رۋح سومداپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن تولىق، دالمە - ٴدال دايەكتەلەندىرىپ، ”ەكىنى تۇراقتاندىرۋدى“ باتىل قورعاپ، ”ەكىنى قورعاۋدى“ باتىل ورنداپ، يدەيادا، ساياسيدا، ارەكەتتە باستان - اياق شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىمەن وسكەلەڭ ٴبىر اۋىزدىلىقتى ساقتاۋ كەرەك. ۇيرەنۋگە شەبەرلىك ارقىلى شارۋاشىلىق قۇرىپ، ”شىرىكتەسۋگە باتىلدىق ەتپەۋدى، شىرىكتەسۋگە مۇمكىندىك بولماۋدى، شىرىكتەسۋدى ويىنا الماۋدى“ ٴبىر تۇلعالى ىلگەرىلەتۋ قابىلەتى مەن ورەسىن جوعارىلاتىپ، ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ قىزمەتىنىڭ مايتالمانى بولۋ كەرەك. تەگەۋرىندى ٴتارتىپ، زاڭ ارقىلى ايبات كورسەتىپ، باقىلاۋدىڭ اتقارۋدى قامتاماسىزداندىرۋ، دامۋدى جەبەۋ، كەمەلدەندىرۋ رولىن تولىق ساۋلەلەندىرۋ كەرەك. ٴوزىن قاتاڭ تارتىپكە سالۋ ارقىلى بوي تۇزەپ، ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كادرلارىن تاربيەلەۋدى، باقىلاۋدى، باسقارۋدى كۇشەيتىپ، پارتيا 20 - قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىن ٴىس جۇزىندىك ارەكەتپەن قارسى الۋ كەرەك.

ٴماجىلىس بەينە ەكران فورماسىندا اشىلدى، ٴار قايسى ايماق، وبلىس قالالاردا بولىمشە ٴماجىلىس الاڭى ورنالاستىرىلدى. ماجىلىستە ماداقتاۋ - سىلاۋ قارارى وقىلدى، بۇكىل رايوننىڭ ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ جۇيەسىنەن 29 وزات كوللەكتيۆ، 99 وزات قىزمەتكەر ماداقتالىپ - سىلاندى، 150 ٴتارتىپ تەكسەرۋ، باقىلاۋ - تەكسەرۋ كادرى ماراپاتقا يە بولدى.

(باسى 1 - بەتتە)

جىلۋمەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ قىزمەتىن الدىمەن ىستەپ، ەرتە باستان جوبالاپ، ەرتەرەك قيمىلداپ، جانار زاتتى، ەنەرگيانى زاپاس ساقتاۋدى جەدەلدەتىپ، جابدىقتاردى، قۇرىلعىلاردى ٴبىر - بىرلەي تەكسەرۋ، جوندەۋدى تەزدەتىپ، جىلۋمەن ٴوز ۋاعىندا، قالىپتى قامداۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. جىلۋمەن قامداۋ كەزىندەگى جۇمىس جۇرگىزۋدى ورنالاستىرۋ قىزمەتىن باسقارۋدى كۇشەيتىپ، جىلۋمەن قامداۋ ولشەمىن قاتايتىپ، جىلۋمەن قامداۋعا قىزمەت وتەۋ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، قالىڭ بۇقارانىڭ بويىن جىلىتىپ، جانىن جادىراتۋدى شىنايى ورىنداۋ كەرەك.

ەركىن تۇنياز شينجياڭ وتىندىق گاز (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگىنە بارىپ، وتىندىق گازبەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ، بۇقارانىڭ قيىنشىلىعىن، تىلەك - تالابىن شەشىم ەتۋ، ٴوندىرىس حاۋىپسىزدىگى سياقتى قىزمەتتەردى تاپتەشتەي ۇعىستى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: گاز قايىنارىمەن قامداۋدى بار كۇشپەن قامتاماسىز ەتىپ، گاز قايىنارىن باسقارۋدى بەلسەنە ۋيداعداي ىستەپ، پايدالانۋ الدىنداعى گاز قورىن مىقتى يگەرىپ، ٴوندىرىستى علمي ورنالاستىرىپ، شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۋ دايىندىق جوباسىن ۋيداعداي جاساپ، جىلۋمەن قامداۋ مەزگىلىندەگى قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ قىزمەتىنە بەرىك نەگىز قالاۋ كەرەك. وتىندىق گاز قۇبىر جەلىسىن ارالاپ تەكسەرۋ مەن داعدىلى باسقارۋدى كۇشەيتىپ، ”گاز جەتكىلىكتى، قىسىمى ورنىقتى“ بولۋعا بار كۇشپەن كەپىلدىك ەتۋ، سونىمەن بىرگە قىزمەت وتەۋ ىستىق لەنياسىنىڭ ىركىلىسسىز بولۋىن قامتاماسىز ەتىپ، بۇقارا اڭىس ەتكەن گازدان پايدالانۋ ماسەلەسىن دەر كەزىندە شەشىپ، تۇتىنۋشىلاردىڭ گازدان الاڭسىز، ۋيداعداي پايدالانۋىنا كۇش سالا كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

ەركىن تۇنياز بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جىلۋمەن قامداۋ قىزمەتى قالىڭ وتباسىلارعا سايادى، بۇقارانىڭ مۇڭ - مۇقتاجىنا قاتىستى، كەزەكتەگى حالىق تۇرمىسىنداعى ماڭىزدى ٴىرى ٴىس سانالادى. ساياسي دەڭگەيدى جوعارىلاتىپ، جاۋاپكەرشىلىك سەزىمدى، بورىشتىلىق سەزىمدى ونان ارى كۇشەيتىپ، جىلۋمەن قامداۋ اينالىمىن باسقارۋدى ارناعا ٴتۇسىرۋدى كۇشەيتىپ، تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى ناقتىلاندىرىپ، قىزمەت وتەۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، جىلۋمەن قامداۋ قىزمەت وتەۋ دەڭگەيىن شىن مانىندە جوعارىلاتىپ، بۇقارانىڭ تىلەك - تالابىنا اناعۇرلىم دەر كەزىندە، جىلدام شەشۋ كەرەك. ٴوندىرىس حاۋىپسىزدىگى ارقاۋىن ۇنەمى مىقتى شيراتىپ، دامۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، تومەنگى شەكتە ويلاپ، تاۋقىمەت تانىمىن كۇشەيتىپ، جابدىقتىڭ جۇمىس جۇرگىزۋىن قاداعالاپ، شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۋ دايىندىق جوباسىن علمي جاساپ، حاۋىپ - قاتەر كومەسكى كىنارااتتارىن ەرتە باستان بايقاپ، ەرتە باستان ٴبىر جاقتى ەتىپ، ەرتە باستان جويۋ كەرەك. ”ىندەتكە توسقاۋىل قويۋ، ەكونوميكانى ورنىقتىرۋ، دامۋ حاۋىپسىز بولۋ“ تالابىن جاپپاي تياناقتاندىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدىڭ ۇدايىلانعان شارالارىن قاتاڭ تياناقتاندىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدى ۋيداعداي ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، پارتيا 20 - قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىنا تاماشا ورتا ازىرلەۋ كەرەك.

چىن ۋيجۇن بىرگە تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزدى.

(باسى 1 - بەتتە)

بۇل ساقتانۋ - تىزگىندەۋ قىزمەتىندە ٴالى دە كوپتەگەن تۇراقسىزدىق ساقتالىپ وتىرعاندىعىن، ساقتانۋ - تىزگىندەۋ مىندەتىنىڭ ٴالى دە وتە ماشاقاتتى ەكەنىن كورسەتتى. بۇرىنعى تاجىريبەلەرگە سۇيەنسەك، مەرەكە - دەمالىس كەزىندە ادامداردىڭ جىلجىمالىلىعى مەن توپتاسۋى جيىلەپ، ىندەتتىڭ تارالۋ حاۋپىن ارتتىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدىڭ شەشۋشى تۇيىنىنە اينالىپ كەلدى. ٴدال وسىلاي بولعاندىقتان، مەملەكەت مەرەكەسى الدىندا رايونىمىزدىڭ كوپ جەرى ىندەتتەن ساقتانۋ ەسكەرتۋىن تاراتىپ، كوپشىلىكتى مەرەكەنى ٴوزى تۇرعان جەرىندە وتكىزىپ، جوعارى، ورتا حاۋىپتى رايوندارعا بارماۋدى، الۋمەتتىك ورىنعا كىرۋ ساتىن ازايتۋدى، باس قوسپاۋدى، توپتاسىپ تاماقتاناۋدى دارىپتەدى، بۇلاي ىستەۋ ٴوزىن قورعاۋ ٴارى وزگەنى قورعاۋ، ونان دا ماڭىزدىسى، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدە قول جەتكىزگەن جەتىستىكتى قورعاۋ بولىپ تابىلادى.

ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدە تىسقارى ادام جوق. ”سابىرلىقپەن“ مەرەكە وتكىزۋ بارلىعىمىزدان ”ٴاردايىم قام جەپ تۇراتىن“ جاۋاپكەرشىلىك سەزىمىن، ٴوز دەنساۋلىعىنىڭ ۋيداعداي ٴبىرىنشى جاۋاپتى ادامى بولۋدى، ىندەتتەن ساقتانۋ بەلگىلەمەسىنە ساناللىقپەن بويسۇنۋدى، ىندەتتەن ساقتانۋ دارىپتەمەسىنە بەلسەنە ٴۇن قوسۋدى قاجەت ەتەدى، ۋاقتىنشا ”ٴوزىن ەركىن ۇستاۋعا“ بولا ۇلكەن قىرسىققا ۇرىنىپ، ٴوزىن جانە وتباسىن حاۋىپ - قاتەردە قالدىرىپ، سانسىزداعان جانداردىڭ قاجىرلى بوداۋىن سەلگە كەتىرگە استە بولمايدى.

ٴاربىر ادامنىڭ باقىتتى دا كوڭىلدى بولۋىنىڭ بارلىعى دەنىنىڭ ساۋلىعىن نەگىز ەتەدى، قالىپتى قوعامدىق ٴوندىرىس، تۇرمىس اتاۋلى تۇگەلدەي حاۋىپسىزدىك قامتاماسىزدىعىنا مۇقتاج. تەك ”سابىرلى“ بولۋدى ٴتۇسىنىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدىڭ ٴتۇرلى تالاپتارىنا قاتاڭ بويسۇنعاندا عانا، بۇدان كەيىنگى ٴارقايسى مەرەكە - مەيرامدى، دەمالىستى كوڭىلدى وتكىزە الامىز، سوندا عانا قوعامنىڭ حاۋىپسىز، ٴتارتىپتى اينالىمعا ٴتۇسۋىنىڭ نەگىزىن قالاي الامىز. بۇلت ايىعىپ، اشىق اسپاندى كورەر كۇن از قالدى، تاعى دا قۇلشىنۋىمىز، تاعى دا تاباندىلىق كورسەتۋىمىز قاجەت.

(”لەپتى لەبىز“ ماقالا جولداۋ حات ساندىعى: xjrbplb@126 . com)

(باسى 1 - بەتتە)

2022 - جىل — شينجياڭ اۋەجايلارىنىڭ ٴوندىرىسكە قوسىلۋى قاۋىرت جىل بولدى. 1 - ايدىڭ 28 - كۇنى شينجياڭداعى العاشقى ٴۇستىرت اۋەجايى — موڭعۇلكۇرە تيانما اۋەجايى ىسكە قوسىلدى؛ 6 - ايدىڭ 16 - كۇنى ارال تارىم اۋەجايىندا رەسمي قاتىناس بايلانىسى ورنادى؛ 9 - ايدىڭ 8 - كۇنى بۇكىل شينجياڭداعى العاشقى بيىك ٴۇستىرت اۋەجايى — تاشقورعان حونچيراپ اۋەجايىنىڭ اۋەجايدى قولدانىسقا بەرۋ رۇقسات كۋالىگى تەكسەرىلىپ بولدى، مەجەمەن 11 - ايدا قاتىناس بايلانىسى ورنايدى. تاشقورعان حونچيراپ اۋەجايى ىسكە قوسىلعاننان كەيىن، بۇكىل شينجياڭداعى اۋەجاي سانى 25كە جەتىپ، ۇزدىكسىز بۇكىل ەلدەگى ٴارقايسى ولكەلەردىڭ الدىڭعى ورنىن يەلەيدى. مۇنان تىس، بۇكىل شينجياڭداعى 2 - ٴۇستىرت جانە بيىك ٴۇستىرت اۋەجايى شونجى جانبۇلاق اۋەجايى، حجيڭ باينبۇلاق اۋەجايى ىلگەرىندى - كەيىندى بيىل 3 - ايدا، 4 - ايدا قۇرىلىس باستادى، باركول اۋەجايى مەجەمەن 10 - ايدا قۇرىلىس باستايدى.

10 جىلدان بەرى، شينجياڭ اۋەجاي توبى ىلگەرىندى - كەيىندى التاي، شاۋەشەك، حوتان، كورلا، قۇلجا، اقسۋ، قاشقار، تۇرپان سياقتى 8 اۋەجايدى وزگەرتىپ، كەڭەيتىپ سالۋ ينجەنەرياسىن ورىنداپ، ٴارى ىركەس - تىركەس سالىپ بولىپ، ىسكە قوستى، ٴارقايسى اۋەجايلاردىڭ نەگىزدىك قۇرىلعىلارمەن قامتاماسىزداندىرۋ قابىلەتى ايرىقشا جوعارىلاپ، جولاۋشى قابىلداۋ - جونەلتۋ مولشەرى جىلدام ارتتى. سونىمەن بىرگە، شينجياڭنىڭ اۆياتسيا لەنيا تورى ۇزدىكسىز جيىلەپ، ”شينجياڭ ىشىندە شەڭبەر قالىپتاستىرۋ، شينجياڭعا كىرىپ - شىعۋدى تەزدەتۋ“ سىندى نىسانا بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرىلدى. سوڭعى جىلدارى، قاۋىرت مەزگىلدە شينجياڭ ىشىندەگى تارماق لەنيا اۋەجايلارىنىڭ ۇلاسقان اۆياتسيا جەلىلەرى 56عا جەتىپ، تارماق لەنيا اۋەجايلارىنان تىكەلەي شينجياڭنىڭ سىرتىنا ۇشاتىن اۆياتسيا لەنياسى 65كە جەتىپ، شينجياڭ سىرتىنداعى اۆياتسيا جەلىسىنە تىكەلەي ۇشاتىن تارماق جەلى اۋەجايلارى 14كە جەتىپ، شينجياڭ سىرتىنداعى تىكەلەي ۇشىپ باراتىن قالا سانى 22گە جەتتى.